

Domačija Novak na Jelovici

Irena Prevc Hajdinjak

Ko se popotnik pelje iz naše doline čez Jelovico v Bohinj, verjetno niti ne pomisli, da stoji sredi prostranih gozdov starodavna domačija Pri Novaku. Zanimivo ima hiša naslov Dražgoše 1, čeprav so danes bolj povezani z dolino. Vendar ni bilo vedno tako. Še vedno od hiše pelje makadamska pot proti Dražgošam. Preden je predzadnja gospodinja Tončka, rojena Potočnik, Turkova iz Rovta pri Podnartu, podedovala grob v Selcih, so tudi svoje pokojne pokopavali v Dražgošah. Tako imajo zdaj grob na pokopališču v Selcih, kjer je prvi vpisan Franc, rojen leta 1868.

Domačija Novak.

Zgodovina domačije Novak

Zgodovina te domačije sega več stoletij nazaj. Tako lahko v delu Carniola: Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko št. 4, 1911, v poglavju Zemljiške razmere po Selški dolini leta 1630 avtorja Milka Kosa na strani 273 preberemo:

"Novak (»Hrib«). Tu je le en kmet, namreč Tomaž Gortnar, ki plačuje od svoje kmetije, spadajoče pod sosseko sv. Lucije (v Dražgošah) in ležeče visoko v gorah, po 5 gld. in 52 kr. davka. Desetina gre Juriju Plavcu. Kolektura so iste kakor pri kmetih v Dražgošah. Pašnike ima kmetija okoli hiše. Lesa in senožeti je dovolj."

Tu je tudi zapisano, da pomeni Novak skrčen gozd. Sprva so bile na hribu štiri domačije, hube. Tri so propadle oziroma so jih opustili, imenovali so jih pustote. Tako je Novak sčasoma prevzel območje vseh štirih hub.

V delu Pavla Blaznika Srednjeveški urbarji za Slovenijo, Urbarji Freisinške nadškofije pa je domačija omenjena takole:

"In Nachrib 249 sunt 4 huebe, de quibus dominus Emcho«2, episcopus, duas remisit in placitis suis.
In N a c h r i b 258 sunt 4 hübe. De quibus dominus Emcho, 259 episcopus, duas remisit in placitis suis.
N a c h r i b u 217. — Matheus, f. Petter; idem Matheus; obakrat le šiling. Letni davek
Z. Chribu 1, 217, daje 82 s.; popust »ann paiden« 26 s."

Na domačiji so se dokumenti ohranjali iz roda v rod. V Zgodovinskem arhivu Ljubljana, Oddelek v Škofji Loki, hranijo pergamentne listine v zvezi z dediščino, nakupi kopišč, pa tudi tožb od leta 1504. Dokument je datiran v Škofji Loki 17. novembra 1954. Navedeno je: "Ves prednji arhivski material je muzej v Škofji Loki prejel z dovoljenjem lastnika Gartnerja "Novaka" iz Dražgoš iz rok dr. Maksa Miklavčiča, arhivarja v Ljubljani, on sam pa ga je prejel od prof. Šolarja."

Navajam samo prvi zapis, da si bomo lahko predstavljali, kakšni so ti dokumenti.

"1504 Jakob, sin pokojnega Andreja iz Železnikov in njegova žena prodasta polovico desetine od dveh kmetij v Zgornjih in Spodnjih Lajšah pod Križno goro, od dveh kmetij v vasi Jelenšče in od ene kmetije pri Novaku v Selški dolini v loškem gospodstvu Krištofu Asotschnickh, njegovi ženi Rotiji in njegovim dedičem za 68 funtov fenigov črnega denarja deželne veljave. Pridržita si pravico, da jo čez pet let od datuma tega kupnega pisma zopet kupita."

Med dokumenti se je ohranil rodovnik, ki navaja gospodarje te domačije od leta 1594.

Redosled nosilcev imovinske pravice pri Novaku na podlagi dokumentov:

1594 – Lenart Gortnar

1640 – Tomaž Gortnar

1646 – Jurij Gortnar

1665 – Simon Gortnar

1681 – Gašper Gortnar

1706 – Jurij Gortnar

1756 – Avgustin Gortnar, rojen leta 1713, žena Uršula, rojena Presl, otroci: Gertrudis, Leonard, Primus, Helena, Agnes, Anton

1788 – Gašper Gortnar, žena Elisabeth, rojena Lotrič, otroci: Joanes, Agnes, Maruška, Gertrudis, Leonard, Gregor, Jožef, Mica

1821 – Jožef Gortnar, rojen leta 1796, žena Dorothea, rojena Šolar, otroci: Maria, Agnes, Matevž, Jakob, Lovrenc, Lucas, Martin, Elisabeta, Jožef, Ana

1868 – Lovrenc Gortnar, rojen leta 1832, žena Frančiška, rojena Fister, Kalanova s Poljšice, otroci: Andreas, Frančiška, Maria, Josef, Franc, Agnes, Gertrud, Matevž, Antonija, Laurentius, Rozalija, Andrej
1913 – Franc Gartner, rojen leta 1868, žena Katarina, rojena Rozman, Rožmanova z Dobre Češnjice, otroci: Katarina, Frančišek, Ana, Marija, Frančiška, Filip, Leopold, Amalija, Janez

V tem času se priimek Gortnar uradno spremeni v Gartner:

Franc.

Katarina.

Župni urad Dražgoše k števil. 1486/1932: Gortnar Franc, roj. 1. avgusta 1897. "Vsled razpisa Kraljevsko banske uprave Dravske banovine v Ljubljani 8. aprila 10932 II No 6517/1 se zaznamuje, da se v smislu določila čl. 27 toč. 11 Zakona o osebnih imenih iz l. 1929 dovoljuje krščencu poprava pisave rodbinskega imena v GARTNER. Imenovani mora odslej nositi rodbinsko ime Gartner."

1935 - Filip Gartner, rojen leta 1905, žena Antonija, rojena Potočnik, Turkova iz Rovt, otroci: Antonija Marija (Tončka), Janez (Ivan), Franc Filip (Franci), Ivana Marija (Ivanka), Filip, Miha, Jožef (Joža), Pavle.

1968 - Ivan Gartner, žena Anica, rojena Čerin, otroci: Branko, Jani, Alenka, Mirko, Marko.

2008 - Branko Gartner, žena Jelka, otroci Blaž, Klemen, Nika, Tjaša.

Mama Katarina z otroki: zadaj z leve Polde, Micka, Milka, Francelj, Ančka, Francka, ob mami sedi Ivan, na desni pa Filip.

Filip Gartner (1905–1986), Novakov iz Dražgoš, porok železnikarski industriji

Torej – kdo je bil Filip Gartner? Mnogi poznate dva Filipa Gartnerja, eden vas je učil telovadbo, drugi je polovica slavnega trenerskega dvojca bratov Gartner, prvi je sin, drugi pa nečak predpredzadnjega gospodarja kmetije Novak.

Rodil se je kot šesti otrok na kmetiji. V Radovljici se je izučil za "bognarja", sodarja. Njegov oče se je pri petdesetih smrtno ponesrečil, ko je padel s strehe, zato je Filip pri tridesetih prevzel kmetijo. Sestre so se poročile, Ančka k Prevcu na Studeno, Milka k Rokovim na Rudno, Micka z Erzenom na Češnjici, Katka je umrla, Francka je ostala doma, brat Francelj je živel v Novem mestu, Ivan v Ljubljani, Polde pa na Češnjici.

Tudi Filip se je poročil s Tončko Potočnik in rodilo se jima je osem otrok. Žal sta dva, Ivanka in Pavle, v otroštvu umrla zaradi bolezni.

Obdelovali so 127 hektarov veliko posestvo s pomočjo poslov, dekel in hlapcev. Njive so bile skrbno obdelane. Pridelovali so rž, oves, ječmen, krompir, korenje, repo, zasejali so deteljo in natančno kolo-

barili, da je bilo več pridelka. Vse delo je bilo treba opraviti ročno, ljudje pa so se s pomočjo na kmetiji tudi preživljali. Filip je bil skrben gospodar, ki je vestno spremljal in beležil delo na kmetiji. Ohranjen je njegov zvezek Posevki na njivah iz let od 1952 do 1974, v katerem je popisal, kako so poskrbeli za kolobarjenje in kaj so na posameznih njivah zasejali ali posadili. Zanimiva so imena njiv: Mala njivca, Vrh brda, Vrtača, Za lipam, Dražgoška dolina, Velika njiva, Ozare, Pod hišo, Kriva njiva, Za drvarnico, Zvone za češnjam, Podles.

Po vojni so jim posestvo zmanjšali na 63 oziroma 77 hektarov. Leta 1977 je Filip zapisal: obdelovalnih njiv 2 ha, travniki, senožeti 9,60 ha, pašniki 12,00 ha, gozda 53,60 ha.

Poleg kmečkega dela in dela v gozdu so imeli na Rudnem žago, kjer so les sami razžagovali in sušili na prostem. Ko so leta 1900 delali popis žag, je že obratovala. Hudo je bilo v tridesetih letih, ko je nastopila kriza in lesa niso mogli prodati kljub dejstvu, da je bila njihova teta Marija poročena z lesnim trgovcem Hajnriharjem. Žagali so še tudi po vojni, nazadnje le za lastne potrebe. Zgradbo so pozneje podrli in pridobili parcele za gradnjo družinskih hiš.

Filip Gartner (1905–1986).

Mladi vojak.

Prišla so nemirna vojna leta. Na samotni kmetiji so se enkrat oglasili Nemci, drugič partizani. S partizani so imeli dogovor, da so na kuhinjskem oknu pustili poleno, da je potem Filip vedel, da ga čakajo v kozolcu v Lazu. Tja jim je nosil hrano. Pa je kljub temu prihajalo do provokacij s partizanske strani, celo streljali so iznad hiše, ko so bili Nemci na dvorišču, razširili novice, da so pri Novakovih partizani, partizanom podtaknili lažno pismo, podtaknili nahrbtnik, ki ga je Filip hitro pograbil v trebež. K sreči je bil poveljnik policije v Železnikih moder

mož in ni nasedal provokacijam. Filip pa je bil trdno prepričan, da ga je vedno rešila čudežna svetinjšica.

Ko je postalo prenevarno, se je Tončka z otroki preselila na Češnjico k Poldetovi družini, Filip in Polde pa sta s težkim srcem odšla na Koroško. Koliko gorja je pretrpela vsa družina, lahko samo slutimo. Filip je pošiljal Tončki pisma, v katerih se je poslavljaj in ji naročal, kako naj vzgaja otroke in skrbi za posestvo.

Na posestvu sta ostala samo dva hlapca, Joža Rejc in Nande Markelj, ki sta skrbela za živino.

Novakova ata in mama na poročni dan in ob zlati poroki z otroki.

5.

Mala njiva - za korz, par. 54 - 11 avor

Leto	dan oran	dan pos.	vrsta posevke	pod sevek	met m ² ko	gnoj	u melna gnojila
51-52		13. V.	pšenica	det.	1 1/2	gn.	
52-53		13. IV.	ovs	-	3	gnoj	
53-54		25. IV.	ozimna	-	1 1/2	gnoj.	
54-55		26. IV.	ovs	det.	3.	gnoj	
55-56		13. V.	krompir, Ruth.	ozim.		gnoj - pep.	
56-57	20. IX.	21. IX.	Ozminna	det.	1 3/4	gnojila: ozimna, opom. na v. nam. gnoj 6. III. Leto.	
57.	30. IV.	7. V.	1/4 - jara pi	30. IV.	1/2	4 voz za zala	et. pep.
58	-	-	detelja			-	
59.	-	-	repa			-	
60	9. IV.	-	Krompir			12 voz	Kazij.
61	2. V.	4. V.	jara pi	-	2	gnoj	
62.	30. IV.	2. V.	ovs.	u.	3 1/2	gnoj.	
63	4. V.	14. V.	krompir			gnoj.	
64	29. IV.	2. V.	ovs.		2 1/2	gnoj delna	
65	9. V.	14. V.	krompir			26 voz sp. det.	
66	28. IV.	-	jara pi	- det.	1 1/2	gnoj	
67	1. V.	2. V.	krompir			gnoj	
68	2. IV. + 1. V.	22. IV.	ovs - floringet	det.	2	gnoj repa negel.	
69			det.				
70			det.				
71	21. IV.		krompir			gnoj	N. F. kal
72	30. IV.		jara pi			2. ga	
73	2. V.	3. V.	ovs.	-	3.	gnoj	
74	10. IV.	12. IV.	ovs	trava	2 1/2	gnoj	

Mala njiva - primer Filipovega knjigovodstva.

Žaga na Rudnem in kašte, ki čakajo na kupce.

Leta 1945 se je Filip vrnil domov, vendar je bil še vedno v nevarnosti, ker je bil veleposestnik. Spet se je vračal na Koroško, ko so ga pri Nomnju pri Bohinju ujeli in odpeljali na Jesenice. Tam naj bi ga ustrelili, vendar ga je prepoznal in rešil eden od partizanov, ki so bili med vojno na Jelovici. Tako so mu dovolili, da se je vrnil domov. O teh dogodkih ni nikoli govoril, vendar sta sin Miha in neka priča z Jesenic skupaj ležala na Golniku, in ko je prišel Filip na obisk, sta se o tem pogovarjala in tako so tudi domači izvedeli za to.

Po vojni se je življenje počasi vračalo na stare tire. Uradna oblast je bila korektna, posamezniki pa so nagajali. Celo pod okno so hodili prisluškovat pogovorom med Filipom in Tončko. Ker sta za to zvedela, sta molila vsak večer rožni venec. Takrat so bile tudi obvezne oddaje lesa, zato je najel in plačal gozdne delavce. Med njimi je eden delal zdrabo, pa ga je Filip drugo leto odslovil. Maščeval se je in zažgal gozd, požar so z muko omejili in pogasili.

Filip je bil tudi zelo družaben in zgovoren mož. Ko je šel z vozom v dolino v trgovino, se je konj sam ob vsakem srečanju ustavil, ker je vedel, da bo sledil klepet. Nikoli ni delal razlike med ljudmi in rad je pomagal. Ko je nekomu v dolini pogorela hiša, mu je pripeljal in podaril les za novo streho.

Kakor vidimo, je podpisal poroštvo za ustanovitve kovinarske zadruga in tako zastavil svojo kmetijo in prihodnost sebe in svoje družine. V to ga je prepričal Niko Žumer in verjetno je tudi Filip videl

v novoustanovljeni zadrugi možnost zaposlitve in preživetja za svoje otroke kakor tudi za prebivalce Železnikov in okolice.

Filip je imel dve veliki strasti – lov in čebelarstvo. Znano je, da so bili vsi Novakovi lovci in so imeli svojo "jago", svoje lovišče. Menda so jo dobili od loških oblastnikov. Obstaja legenda, da je nekdo izmed

Novakova družina med vojno.

Novakovih kot vojak nekomu rešil življenje in je v zahvalo dobil pravico do svojega lovskega revirja. Kakor koli že, pred drugo svetovno vojno je imel svoje lovišče, kjer si je pridobil veliko znanja in bogate izkušnje, ki jih je z veseljem prenašal na mlajše rodove. Veliko strast do lova je delil z bratom Poldetom, in ko si prišel na obisk k enemu ali drugemu, si lahko občudoval veliko nagačenih trofej.

Ko se je leta 1946 ustanovila Lovska družina Selca, je bil Filip Gartner eden izmed 22 ustanovnih članov. Pozneje, leta 1950 pa je sodeloval pri ustanovitvi Lovske družine Železniki in se včlanil pri njih. Leta 1973 ga je Lovska družina Železniki proglasila za častnega člana zaradi njegovega dolgoletnega in požrtvovalnega dela v lovski družini.

Ivan Jelenc je v knjigi 60 let Lovske družine Selca zapisal: "Ko mi spomin seže nazaj, na začetek moje lovske kariere, se spomnim na Filipa Gartnerja – Novaka, ki je bil med lovci nekaj posebnega, za nekaj razredov boljši od drugih, tako po znanju kot po izkušnjah, ki jih je imel ogromno. Vse to znanje je nesebično prenašal na nas, mlade, nadebudne lovce. Ko je bilo treba sprejemati pomembne odločitve, je

Ob praznovanju 40-letnice kovinarstva v Železnikih z direktorjem Iskre Rakovcem.

bil pravičen, odločen in trden v svojih odločitvah. Po drugi strani pa je bil lovec od glave do pete, dobrega srca in vedrega značaja. Strastno je preganjal lovce, ki so nezakonito streljali po Jelovici – "raubšice".

In res, imel je nalezljiv smeh, kot bi lešnike stresal, in ko se je on smejal, nihče ni mogel ostati resen. Vemo, da so lovci pogosto duhoviti, pa tudi nabriti možje. V dokaz naj prepisem pesmico, ki se je ohranila med njegovimi papirji, avtor neznan, po stilu sklepam, da je bil mogoče Pestotnik.

Filip (na sredini) je ustrelil jelena.

*Zgodila sej novica
na prvi ta april,
a bila je resnica –
medveda so ustrelil.*

*Ga orožnik zasledijo,
kot lumpa zaslede
in lovcem prav't grejo,
naj oni ga ustrele.*

*Čast Kemperla gospoda,
medveda ustrelil,
al' slab ga je pogodu,
se medved stogoti.*

*Gospodu Kemperlu
pa hlače so se tresle fest,
pred nemu medved skače,
je rajtov ga pojest.*

*Filip dobi nagrado,
k' ma dober karabin,
k'se dober je navadu,
dej padu kosmatin.*

*Zadene ga v možgane,
prevrta mu srce,
orožniki in lovci
so narb'l fest možje.*

*Častimo t'ga gospoda,
k' medveda ustrelil,
k' Novakovega je rodu,
ta lovec naj živi!*

*Ustrelu tud' je že jelena
pa prašiča divjega,
zdaj pa še medveda,
to je nekaj novega.*

*Tam gor pod to goro
zares se vse zgodi,
tam gor so taki lovci,
da n'koder boljših ni.*

Pa šalo na stran. Za svoje trofeje je dobil več nagrad, tudi mednarodnih.

Smisla za humor mu ni nikdar zmanjkalo. Pa poguma, ki je včasih mejil na predrznost, tudi ne. Sin Joža se takole spominja:

"Redkokdaj se je zgodilo, da bi ata Filip mene za kaj prosil, zato sem bil vesel, ko me je leta 1965 povabil, da sva šla na Vrtačo nekaj preverit. Šla sva še naprej po grebenu, kjer me je poslal na neko smreko, pa tam ni bilo nič. Potem je določil drugo smreko, pričakoval sem orlovo gnezdo, našel pa večjo ptičnico, v kateri je bil dobro zaščiten zavitek. Ko ga je ata razmotal, sem na svoje veliko veselje zagledal signalno pištolo, češko zbrojevko, svetilne naboje in nekaj navadne municije.

Ata je pojasnil, da je takoj po dražgoški bitki kljub nemški grožnji s smrtno kaznijo nabral orožja, kolikor ga je mogel nositi – dve ostrostrelski puški, avtomat, signalno pištolo, municijo in dva daljnogleda. Eno ostrostrelsko puško, avtomatsko

Filip lovec.

puško in en daljnogled je dal partizanom. Eno ostrostrelsko puško pa je imel obešeno na žici v skritem opuščenem zračniku, kamor smo jo otroci hodili občudovat. Ta je bila kasneje prodana. Signalno pištolo s svetlečimi naboji smo uporabljali za novo leto, da smo osvetlili nočno nebo.

Oče je bil lovec in nam je dovolil uporabljati orožje. Mi smo očeta spoštovali in ubogali, on pa nam je zaupal. Vedeli smo, da bi to zaupanje za vedno izgubili, če bi ga poskusili prinesiti okoli. Rekel je, da se v človeka nikoli ne meri z nobeno

stvarjo, potem pa nam je dal orožje na razpolago. Tako je ob nedeljah pokalo po vsej Novakovi posesti. Streljali smo podgane v svinjaku. Lovili smo šoje, ki smo jih privabili s sovinitimi piščalkami, ali oprezali okoli mnogih češnjevih dreves. Za par šojinih krempļjev je ata dobil nekaj bonitete pri lovski družini. Uplenili pa smo celo kragulja.

Otroci so se veselili tudi obiskovalcev lovcev, ki so prihajali na atovo prežo loviti divje svinje. Pogosto so bili na peči, ko so se pripovedovale vojne in lovske prigode.

A
„VADÁSZATI VILÁGKIÁLLÍTÁS
BUDAPEST 1971”
ALKALMAVAL BEMUTATOTT

LE TROPHÉE DE L'ESPECE Sanglier EXPOSÉ A L'OCCASION
DE L'EXPOSITION MONDIALE DE LA CHASSE, BUDAPEST, 1971
ET ABATTU PAR
ES
N. Filip Gantar
ALTAL
LE
1380
A
Kranj
ZSÁKMÁNYOLT
(LIEU DU TIR)
TROPEA
125,50
A RECU 125,50 POINTS.
PONTOT ÉRT EL.
EZZEL 0 P ÉRMET NYERT.
AINSI ON LUI A DÉCERNÉ MÉDAILLE
BUDAPEST, 1971 SÉPTEMBER

Rósa Hutyás
KIALLOTTAS HADATÁRJA
LE DIRECTEUR DE L'EXPOSITION

András Almásy
HENDZSÉGI ZSŰRŐ ELNÖKE
LE PRÉSIDENT DU JURY INTERNATIONAL

Diploma
iz Madžarske.

Uspešen lov na divje svinje, Filip je drugi z leve.

Druga njegova strast pa je bilo čebelarstvo, s katerim se je bolj intenzivno ukvarjal po drugi svetovni vojni. Čebelarstvo je prineslo pomemben dodatni zaslužek za številno družino, hkrati pa je bilo njegov hobi. Več let je imel plemenilno postajo za vzrejo matic na Jelovici, ki jo je opustil po izgradnji ceste, ko so vozili čebele na pašo tudi drugi čebelarji in ni bilo več mogoče zagotoviti čiste rase. Ohranjena sta dva njegova čebelarska dnevnika, prvi z zapisi od leta 1948 do 1970, drugi od januarja 1970 do julija 1983.

Vestno je vsak dan beležil, koliko je opazovalni panj tehtal, izgubil ali pridobil, najvišjo in najnižjo dnevno temperaturo (on zapiše 'toplina') in vreme dneva, kjer ima rubrike: izletno, deževno, sneg, vetrovno, toča, slana in pa sončni sij: od-do in številno ur, ko je sijalo sonce. Poleg pa je pripisal pripombe, npr.: prišla jelka; med oziroma mana, nabrana julija, je taka kot sladkorno testo, skoraj bela, pa še trša od testa; prve dni avgusta sta Krmelj in tovariš zopet odpeljala čebele iz Reškovce; v septembru ugotavlja, da imajo vsi panji premalo za čez zimo in zato je v oktobru pokrmil 170 kg sladkorja in 25 kg medu. Vse te podatke je pošiljal v Ljubljano Čebelar-

skemu društvu, kjer so jih obdelovali in ugotavljali, kdaj bo kaj medilo in kakšen vpliv imajo ti dejavniki na donos čebel.

Imel je okoli 50 AŽ-panjev, ki jih je že v sedemdesetih letih začel prevažati s tovornjaki. Največkrat

Ata Filip in sin Ivan pri čebelah.

Mt. Julij 1954

	Oparovalni priliv		Toplina zrak		Vreme dneve					Opomba
	kg	kg	max	min	deležno	sneg	nebo	vetar	sonce	
1										
2		60	22	13	X				2	
3	10	60	16	9	X				3	
4	20		14	10	X				4	
5	20		14	9	X					
6		20	15	9	X					
7		40	8	5	X					
8		50	9	6	X					
9		30	13	6	X					
10	70	250	157	96	X				13	
11		20	16	9	X				5	
12		10	18	9	X				5	
13		30	16	11	X				4	
14		20	20	11	X				2	
15		10	13	9	X				8	
16		20	16	12	X				2	
17		40	18	14	X				2	
18		20	14	14	X				4	
19		30	16	14	X				5	
20		50	16	15	X				4	
21		260	175	106	X				23	
22		40	18	10	X				5	
23		32	21	10	X				12	
24		40	23	15	X				5	
25		30	19	15	X				12	
26		30	25	14	X				5	
27		10	23	13	X				10	
28		20	25	16	X				6	
29		30	23	15	X				5	
30		10	24	16	X				20	
31		20	18	9	X				6	
32		280	223	142	X				6	

Napisi: plovna ploha 25-
Mjuzija -
Medija, mesecina 14.3
Ljista para ba 7.50kg
Čebek kile, stara, cel
meseč, stara breza, stara
za to po kela mala roba
gale, pu paraji as la bel.
Vratak, stalna, plotečija
glavica, ta klovica 140
Kavcedo, Klovica pa
ta plovna klovica, glavica
cvečica, paraji, - se plov
od plov gale.

Stran iz čebelarskega dnevnika.

Na svoji življenjski poti se je Filip soočil z mnogimi bridkostmi, krivicami in tragedijami, pa vendar je znal ohraniti vedrino, dobroto in dobro voljo.

Ata Filip in mama Tončka sta se strinjala s čebelarskim pregovorom: "Učimo se pri čebelah: pridnost bogati, pogum jača, enotnost nas napravi močne."

mu je čebele vozil Janez Pintar iz Bodovelj, najprej celo v Slavonijo. Jeseni jih je peljal v Liko, spomladi v Istro na žajbely, konec maja na Jelovico, potem na kostanj v Poljansko dolino, konec julija domov na jelko in sredi avgusta spet v Liko. Postavljali so montažne čebelnjake, zato so ga vedno spremljali sinovi. Pogosto so čebele vozili skupaj z Lojzetovim Radom s Češnjice in Novincem z Godešiča. Zagotovo so bili to pestri dnevi, polni dogodivščin.

Janez Pintar se spominja, da ga je Filip prosil, naj mu s plešaste glave odstrani najmanj 50 žel, pa ni imel niti oteklina. Drugič je padel s kolesom, ko se je peljal od enih čebel do drugih, nekje v Istri. Grdo je padel in se potolkel, glavo je imel močno okrvavljeno in zdravnik jim je rekel, naj se pripravijo na naj-

hujše. Filip je bil res dan ali dva v bolnici, ampak je hitro okreval, ker je moral nazaj k čebelam.

Za delovanje na tem področju je dobil leta 1982 odlikovanji z redom Antona Janše 2. in 3. stopnje za posebne zasluge za dvig slovenskega čebelarstva. Ljubezen in smisel za čebelarjenje je podedoval sin Miha, ki je po Filipovi smrti leta 1986 prevzel skrb za "muhe", kot jih je Filip rad poimenoval.

Naj zaključim z besedami Filipovega sina Joža: "Atu sem nadvse hvaležen za zgled srčnosti, dobre, za dosledno konkretno poštenost. Od njega nisem nikoli slišal žal besede o nikomer, razen če je šlo za resnico, ki jo je treba poznati. Ko smo bili na polju, pa sem ga rad poslušal, ko je požvižgaval pesem Zakriviljena palica v roki.

Iskrena hvala Novakovim Jožu, Mihi, Anici, Filipu, ki ste mi s pogovori, dokumenti in slikami pomagali napisati tole besedilo o atu Filipu. Hvala tudi Andreju Bogataju za namig o prvih omembah kmetij na Jelovici.

Pisni viri:

Milko Kos: *Carniola*. Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko, 1911.

Pavle Blaznik: *Srednjeveški urbarji za Slovenijo*, Zv. 4: Urbarji Freisinške nadškofije.

Železne niti 13, *Občinski nagrajenci 2006*.

60 let Lovske družine Selca: (1946–2006). Lovska družina Selca, 2006.

Vse slike so last družine Gartner.